

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 5

16.03.2017 – 31.03.2017

Foreign
Policy
Research
Institute

**Видання "INTERNATIONAL WEEKLY"
здійснюється за підтримкою
ФОНДУ ФРІДРІХА НАУМАННА ЗА СВОБОДУ
та Центру інформації та документації
НАТО в Україні**

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

ЗМІСТ

Україна – Європейський союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>60-ліття ЄС і євроінтеграційні перспективи України</i>	<i>3</i>
Інші події в ЄС	4
Україна – НАТО.....	7
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	7
<i>НАТО продовжує політику підтримки України</i>	<i>7</i>
Євроатлантичний процес в Україні	9
УКРАЇНА ТА НАТО ПРОДОВЖИЛИ ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ ЩОДО БЕЗПЕКОВОЇ СИТУАЦІЇ В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	9
НАТО у фокусі тижня	10
Зовнішня політика	12
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	12
<i>Нове дихання ГУАМ: перспективи співробітництва в рамках організації</i>	<i>12</i>
Двосторонні відносини.....	14
ПОЛЬЩА	14
БЛОРУСЬ.....	15
МАЛЬТА	16
Опір російській гібридній війні.....	17
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	17
<i>Росія приступила до створення картини хаосу в Україні</i>	<i>17</i>

Україна – Європейський союз

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

60-ліття ЄС і євроінтеграційні перспективи України

Нещодавно відбулося святкування 60-річчя підписання Римських угод, які стали фундаментом для створення Європейського Союзу. 25 березня, лідери 27 держав євроспільноти підписали Римську декларацію, текст якої зобов'язує відновити євроінтеграцію на наступне десятиліття. У декларації співтовариство європейських держав названо «непорушним», а єдина Європа – «неминучим майбутнім» континенту. «Буде і 100-літній ювілей ЄС», – прогнозує голова Єврокомісії Жан-Клод Юнкер. [1]

Нагадаємо, основною метою європейської інтеграції було забезпечення від можливої війни в Європі шляхом об'єднання стратегічних європейських галузей вугілля і сталі. Така стратегія подальшої інтеграції на економічному, політичному, фінансовому та безпековому рівнях і справді стала дієвим механізмом захисту від конфліктів у регіоні. Однак, нині ЄС переживає не найкращі часи. У середині організації прослідковуються відцентрові процеси з боку як окремих країн так і з боку різних політичних сил та суспільних думок. Так, вперше цього року відзначення річниці Римських угод відбулося без Великобританії, яка вже починає вихід з ЄС. Також євроскептицизм зростає і в країні лідері ЄС - Німеччині. У Франції на Італії рівень довіри до ЄС становить близько 30 %. [2] Як відомо, Польща та Греція погрожували не підписувати Римську декларацію, бо та не відповідає інтересам їх країн.

Так було визначено основні 4 пріоритети діяльності ЄС на найближчі 10 років:

1. Безпечна та надійна Європа, у якій кожен відчуватиме себе у безпеці й зможуть вільно пересуватися, а зовнішні кордони охоронятимуться.
2. Стійка Європа і така, що процвітає, де створюватимуться робочі місця та буде сильний, спільний ринок та відбуватиметься подальше зміцнення єдиної валюти євро.
3. Соціальна Європа, де стале економічне зростання сприятиме економічному та соціальному прогресу, а також згуртованості і зближенню при збереженні цілісності внутрішнього ринку.
4. Сильна Європа на світовій арені. [4]

Очевидно, світ постав перед багатьма новими викликами на які ще досі не знайдена протидія і ЄС не виняток. Бюрократизм, популізм, інколи навіть крайній націоналізм, міграційна криза є підривними механізмами внутрішньої безпеки Європи. Основними зовнішніми викликами для ЄС є тероризм, нестабільна ситуація на південних кордонах, а також наплив біженців. ЄС потребує нової стратегії для виживання у нових геополітичних реаліях. Вочевидь, саме тому лейтмотивом до ювілею Римських угод став «Новий старт. Перезапуск. Перезавантаження. Відновлення європейської мрії». Окрім того, Росія всіляко намагається дестабілізувати ситуацію в середині Європи, розколоти її єдність та солідарність і використовує для того різні методи гібридної війни, зокрема підтримуючи маргінальні політичні сили в ЄС. Але як зазначив Дональд Туск: «Європа як політичне утворення або буде об'єднаною, або взагалі не існуватиме». [5]

Зовнішньополітичним пріоритетом України має залишатися інтеграція до ЄС яка є вимогою часу. Це засвідчує нинішня ситуація в Україні спричинена бажанням українського суспільства слідувати європейським цінностям та демократії. Підтримка країн ЄС у боротьбі з російською агресією є вкрай важливою. Україна вже виконала багато умов для отримання візового режиму і за прогнозами має отримати його у найближчому часі. Однак, з огляду на турбулентність в середині ЄС, домінування в деяких країнах євро скептицизму, перспективи вступу до ЄС залишаються дещо примарними. Як мінімум на найближчі роки. Проте, це зовсім не значить, що перспективу членства України в ЄС потрібно знімати з порядку денного української зовнішньої політики.

1. <http://www.radiosvoboda.org/a/28391408.html>
2. <http://www.demos.it/a01368.php?ref=RHPPLF-BL-IO-C8-P1-S1.8-L>
3. <http://www.euointegration.com.ua/news/2017/03/25/7063585/>
4. <https://tsn.ua/politika/60-richchya-utvorennya-yes-lideri-krayin-chleniv-viznachilisy-a-iz-programovu-rozvitku-na-navblizhchi-10-rokiv-902495.html>
5. <http://www.dw.com/uk/%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B8-%D1%94%D1%81-%D0%B2%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%8C-%D0%B7%D0%B0-%D1%94%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E-%D0%B7-%D1%80%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%BE%D1%8E-%D1%88%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8E/a-38118595>

Інші події в ЄС

Європейська комісія схвалила надання Україні 600 мільйонів євро

16.03.2017

Європейська комісія від імені Європейського союзу 16 березня ухвалила рішення про надання другого траншу макрофінансової допомоги Україні, позики в 600 мільйонів євро.

Як заявляють у Єврокомісії, загалом надана Євросоюзом Україні допомога від 2014 року складає 2,81 мільярда євро і є найбільшою макрофінансовою допомогою, наданою державі – не члену ЄС.

В ЄС заявляють, що Україна значною мірою виконала свої зобов'язання у рамках видінення нинішнього траншу допомоги. Зокрема, йдеться про подальші кроки для боротьби з корупцією, для сприяння більшій прозорості в управлінні державними фінансами, модернізації державного управління, для просування

поточних реформ енергетичного і фінансового секторів, для поліпшення бізнес-середовища і зміцнення мереж соціальної безпеки.

«Україна зробила чудову роботу зі стабілізації й реформування економіки, незважаючи на збройний конфлікт. Ми хочемо бачити продовження позитивного імпульсу реформам в Україні. Сьогоднішня виплата другого траншу в 600 мільйонів євро Україні підтверджує давню прихильність ЄС справі підтримки Україні в її зусиллях з підтримки стабільності і забезпечення економічного відновлення в країні», – сказав Валдіс Домбровскіс, віце-президент Єврокомісії у справах євро і соціального діалогу.

За повідомленням Єврокомісії, Україна отримає кошти наприкінці березня або на початку квітня.

Восени 2016 року повідомлялося, що Україна може отримати наступний транш макрофінансової допомоги від Європейського союзу в січні 2017 року, проте Київ заборонаю на експорт деревини запровадив додаткові торговельні бар'єри і порушив домовленості угоди про вільну торгівлю із Євросоюзом, чим заблокував виділення траншу. Це викликало обурення активістів. На їхню думку, скасування мораторію призведе до знищення лісу.

Згодом у представництві Євросоюзу в Україні заявили, що заборона на експорт лісу-кругляка запроваджена в Україні в інтересах низки зацікавлених груп і не запобігає незаконній лісозаготівлі й контрабанді деревини, а також обмежує вільну торгівлю. Крім того, у ЄС зазначили, що поділяють бажання українців захистити ліси й готові надати підтримку в цьому напрямку. Заборону на експорт лісу-кругляка не скасовували.

Радіо Свобода

Євросоюз відзначає 60-ліття напередодні «Брекзиту»

25.03.2017

Комітет Європарламенту з громадянських свобод, юстиції та внутрішніх справ підтримав законодавчу ініціативу долучити Україну до списку держав, яким для в'їзду до країн Шенгенського простору не потрібні візи.

Як повідомляє кореспондент Радіо Свобода, «за» ухвалення резолюції проголосували 39 членів комітету, «проти» – 4, один євродепутат утримався.

Минулого тижня послі 28 країн-членів ЄС підтвердили від імені Ради ЄС неофіційну угоду про лібералізацію візового режиму для громадян України.

Угода передбачає безвізовий режим для громадян України, що в'їжджають на територію країн «шенгенської зони», для короткотермінового перебування – до 90 днів у будь-який 180-денний період. Вона буде стосуватися власників біометричних паспортів і не дасть права на працевлаштування. Після цього угоду від імені Ради ЄС подали на розгляд Європарламенту для голосування законодавчої ініціативи в комітеті з громадянських свобод.

Це рішення ще має затвердитися повним складом Європарламенту і у подальшому ухвалитися Радою ЄС.

28 лютого переговори між Європейським парламентом, Радою Євросоюзу та Єврокомісією щодо безвізового режиму для українців завершилися тим часом іще неофіційною угодою, на якій була ухвалена фактично остаточна версія законодавчого тексту.

Голос Америки

Ле Пен: ЄС «помре», глобалісти програють

27.03.2017

Кандидат у президенти Франції від ультраправої партії "Національний фронт" Марін Ле Пен заявила, що Євросоюз зникне, та пообіцяла захищати країну від глобалізації.

Про це лідер ультраправих заявила на мітингу у місті Лілль в неділю, повідомляє Reuters.

За словами Ле Пен, французькі вибори будуть наступним кроком "глобального повстання народу".

"Європейський Союз помре, тому що люди більше не хочуть його ... зухвалим та гегемоністським імперіям судилося загинути", - заявила вона.

"Настав час перемогти глобалістів", - сказала вона, звинувативши своїх головних суперників - центриста Еммануеля Макрона та консерватора Франсуа Фійона у "зраді" їхніх політик, орієнтованих на ЄС та ринок.

Нагадаємо, кандидат у президенти Франції Марін Ле Пен запевняє виборців, стурбованих її наміром вивести країну з євросони, що хаосу в зв'язку з цим не буде.

Раніше лідер французьких ультраправих Марін Ле Пен заявила, що Велика Британія показала іншим країнам шлях, як можна залишити Європейський Союз. Варто додати, що французькі ультраправі на чолі з Ле Пен належать до так званих євроскептиків, тобто тих політичних сил, які виступають проти ЄС. Ле Пен неодноразово заявляла про необхідність виходу Франції з євросони і намір відмовитися від євро.

Європейська правда

Глава Української держави зустрівся з Президентом Європейської Ради Дональдом Туском

30.03.2017

Президент України Петро Порошенко зустрівся з Президентом Європейської Ради Дональдом Туском під час робочого візиту до Мальти.

Глава держави привітав Дональда Туска з переобранням на посаду Президента Європейської Ради і висловив впевненість, що він і надалі буде активно підтримувати Україну.

Лідери обговорили останні події на Донбасі і засудили дії Росії, спрямовані на порушення Мінських домовленостей та підірив мирного процесу. Співрозмовники підтвердили важливість збереження санкцій Європейського Союзу проти Росії до повного відновлення територіальної цілісності України, включаючи Крим.

Президенти висловили сподівання на якнайшвидше завершення процесу ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також запровадження безвізового режиму для громадян України.

Петро Порошенко та Дональд Туск також обговорили підготовку до наступного Саміту Україна-ЄС.

Дональд Туск підтримав курс українських реформ та висловився за подальше зближення України з Європейським союзом.

Інтернет-представництво Президента

Україна – НАТО

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

НАТО продовжує політику підтримки України

31 березня у Брюсселі відбулася зустріч міністрів закордонних справ країн НАТО. Зустріч міністрів була певним підготовчим етапом до травневого саміту НАТО, який планує відвідати президент США Дональд Трамп. Варто зазначити, що зустріч міністрів НАТО планувалося провести 5-6 квітня, однак її перенесли на більш ранній термін щоб державний секретар США Рекс Тіллерсон зміг взяти у ній участь. Раніше повідомлялося, що Тіллерсон відправить свого заступника для участі у зустрічі НАТО, а сам здійснить візит у Москву. Очевидно, для НАТО важливою є консолідація та єднання у політиці щодо основних питань безпеки та оборони, у першу чергу стосовно агресивної політики Росії, а позиція США у цьому є надважливою. Однак перенесення зустрічі на березень призвело до скасування візиту міністра закордонних справ Британії Бориса Джонсона до Росії.

Зустріч глав МЗС країн НАТО показово продемонструвала підтримку України в російсько-українському конфлікті. Держсекретар США заявив, що антиросійські санкції США залишаться в силі, поки офіційна Москва не виконає всіх умов Мінських угод і не поверне Україні Крим. «Російська агресія в Україні не ослабла. Ця зустріч є наочною демонстрацією політичної підтримки НАТО України», – наголосив Тіллерсон. Також він підкреслив успіх у проведених реформах в Україні, і закликав українську владу «подвоїти зусилля» щодо їх проведення[1]. Разом з тим, РФ висловила «здивування» щодо заяв Рекса Тіллерсона[2]. У коментарях МЗС РФ щодо результатів засідання міністрів МЗС НАТО йдеться, що фактично, *Росії нав'язується конфронтаційна парадигма відносин, основана на логіці військового протистояння.*

Канада також підтримала Україну і заявила, що не має наміру миритися з незаконними діями Росії на Донбасі і в Криму. Про це у суботу, 1 квітня, повідомила міністр закордонних справ Канади Христя Фріланд за результатами зустрічі в Брюсселі глав зовнішньополітичних відомств країн-членів НАТО.[3]

Такі дипломатичні преференції країн-лідерів НАТО свідчать не на користь Росії. Проведення цієї зустрічі на рівні міністрів закордонних справ продемонструвало пріоритетність України для Альянсу над певними порозуміннями з РФ. Кремль продовжує розглядати активність НАТО як загрозу власній безпеці і вслякко намагається дестаблізувати та дискредитувати Альянс. Останнім підтвердженням цьому є спроби РФ перешкодити участі Норвегії в розбудові системи протиракетної оборони Альянсу.

Всередині Альянсу розуміють усю загрозу яка надходить з боку Росії, і відповідно, реагують на це. Так, раніше в березні на слуханнях у Сенатському комітеті зі збройних сил **верховний головнокомандувач об'єднаними збройними силами НАТО в Європі генерал Кертіс Скапарротті виступив за надання Україні летальної зброї.** «Вони протистоять так званим сепаратистам, які, насправді, є російськими ставлениками. Росія постачає їм смертоносну зброю і також випробовує там деякі нові військові методи. Ми маємо посилити українські збройні сили настільки, наскільки це можливо», - заявив генерал Скапарротті [4]. Відзначимо, це вже не перші такі коментарі вищого військового командування НАТО, і ми зазначали про них у попередніх виданнях. Цілком очевидно, що військові найбільш адекватно оцінюють російську воєнну загрозу на відміну від західних політиків. **Це є підставою вважати, що розмови у НАТО про це ведуться, але політичне рішення про надання Україні летальної зброї ще не визріло.**

Знову підкреслюємо, що НАТО послідовний у своїй політико-дипломатичній підтримці України, про що свідчить зустріч міністрів закордонних справ НАТО. Однозначно, Україні слід і надалі рухатися у напрямку інтеграції в НАТО, а також заручитися підтримкою країн членів Альянсу. Проте українські політики не позбавлені старої спадщини щодо маніпуляцій тематикою НАТО. Так, 22 березня, Верховна Рада України ухвалила звернення до Конгресу США, в якому просить розглянути питання укладання з Україною оборонної угоди та надання їй статусу основного союзника поза НАТО (**Major Non-NATO Ally**), апелюючи до Будапештського меморандуму. Та чи є це реальним? Такі дії української влади мають більш ілюзійний характер і виглядають як пошук альтернативи Північноатлантичному альянсу, однак **завданням номер один має залишатися інтеграція до НАТО.** Стосовно ж питання надання Україні статусу основного союзника США поза НАТО, то ще у 2014 році президент Обама сказав такій ініціативі «ні», обґрунтувавши це тим, що ми вже маємо рівень співпраці у сфері безпеки й оборони між Україною та США набагато вищий, ніж це передбачає такий статус.[5] Що ж до пріоритетів Трампа, то йому будуть цікавими країни, які є найважливішими торговельними партнерами, і очевидно, тільки вони можуть розраховувати на значну військову допомогу. Тож питання озброєння нашої держави залишається на даний час невизначеним.

Таким чином, у перспективі не варто сподіватися на те, що США нададуть Україні статус основного союзника поза НАТО, хоча публічно засуджують агресію Росії. Такої ж думки експерт RAND Corporation Ендрю Рейдін який відмітив: «... думаю, США віддані продовжувати підтримку здатності України захищати себе. Проте США не будуть схильні підписувати угоду, яка би вимагала від них прийти на допомогу Україні»[6].

1. <https://www.state.gov/secretary/remarks/2017/03/269359.htm>
2. http://www.mid.ru/ru/foreign_policy/news/-asset_publisher/cKNonkJEo2Bw/content/id/2714612
3. http://zaxid.net/news/showNews.do?na_samiti_goliv_mzs_krayin_nato_kanada_vislovila_pidtrimku_ukravini&objectId=1422248
4. <http://ukrainian.voanews.com/a/scaparrotti-ukraine/3779171.html>
5. http://www.bbc.com/ukrainian/news_in_brief/2014/09/140919_hk_poroshenko_obama_ally_no_s.html
6. <http://www.dw.com/uk/%D0%Bo%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%Bo%D0%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82-%D1%81%D1%82%D0%Bo%D1%82%D1%83%D1%81-%D1%81%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%Bo-%D1%81%D1%88%D0%Bo-%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%Bo->

[%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE-%D1%89%D0%B5-%D0%BD%D0%B5-%D0%BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B0%D1%94-%D0%B2%D0%B7%D0%B0%D1%94%D0%BC%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B8/a-38085639](#)

Євроатлантичний процес в Україні

Україна та НАТО продовжили обмін інформацією щодо безпекової ситуації в Чорноморському регіоні

17.03.2017

В штаб-квартирі Альянсу відбулось засідання Комісії Україна-НАТО на рівні заступників постійних представників за участю Заступника Секретаря РНБО України Олександра Литвиненка. На засіданні відбувся обмін думками щодо актуальної безпекової ситуації в регіоні Чорного моря.

Зокрема, були обговорені триваюча військова ескалація Росії в регіоні та використання нею для цього території окупованої Автономної Республіки Крим України як плацдарму.

Місія України при НАТО

У штаб-квартирі НАТО обговорили проект оцінки участі України у процесі планування та оцінки

20.03.2017

У заході взяла участь делегація представників органів державної влади України, що беруть участь у Процесі планування та оцінки сил (ППОС), на чолі з заступником директора Департаменту воєнної політики, стратегічного планування та міжнародного співробітництва Міноборони України полковником Олександром Буняком.

У ході засідання сторони обговорили проект Оцінки участі України у ППОС, який містить інформацію про основні питання оборонної та безпекової політики, стан та перспективи розвитку складових сектору безпеки і оборони України, фінансові та економічні аспекти, участь у миротворчих операціях, а також результати роботи щодо імплементації обраних нашою державою Цілей партнерства.

Учасники засідання наголосили на важливості практичної імплементації визначених Цілей партнерства, у тому числі посилення демократичного цивільного контролю над Збройними Силами України та іншими військовими формуваннями, прозорості та підзвітності в діяльності складових сектору безпеки і оборони, впровадження стандартів НАТО, а також підтвердили готовність країн-членів Альянсу всебічно сприяти реалізації завдань реформування оборонної та безпекової сфер нашої держави.

ППОС є ключовим механізмом, розробленим Альянсом з метою сприяння країнам-партнерам у досягненні взаємосумісності визначених сил та засобів з військовими формуваннями збройних сил країн-членів Альянсу для спільної участі в операціях з врегулювання кризових ситуацій, а також у здійсненні реформування безпекового та оборонного сектору відповідно до євроатлантичних стандартів.

Місія України при НАТО

НАТО у фокусі тижня**Чорногорія, ПРО і демарш Тіллерсона – нові виклики НАТО****23.03.2017**

Останнім часом Північноатлантичний Альянс переживає не найкращі часи. Світ змінюється набагато швидше, ніж на це встигають реагувати у важких бюрократичних структурах на кшталт НАТО. Гібридна війна та терористичні загрози штовхають західних політиків до реальних дій, проте реакція не завжди відповідає реаліям.

Так, Чорногорія розраховує отримати членство в Альянсі вже до травневого саміту. Принаймні на це дуже сподівається керівництво країни, зокрема міністр закордонних справ Срджан Дарманович. «Західні Балкани є важливою складовою, яка може забезпечити мир та стабільність», - зазначив міністр. Але на цьому шляху виникла одна перешкода – США заявили про необхідність додаткового голосування. За даними американського аналітичного видання Atlantic Council сенатори-республіканці Ренд Пол та Майк Лі вимагають додаткової ратифікації протоколу. Такі вимоги отримали здебільшого негативні оцінки, зокрема сенатор МакКейн назвав це «роботою на Путіна».

У свою чергу Пол в інтерв'ю американському виданню Politico заявив, що Чорногорія не має значного впливу на національну безпеку США. На його думку, в разі приєднання до Альянсу Чорногорії, а в перспективі ще й України та Грузії, треба «готуватися до війни з Росією».

Хоча для Чорногорії війна з Росією вже почалася з спроби замаху на прем'єр-міністра країни, яка була попереджена у листопаді 2016 року. Крім того, РФ докладає значних зусиль і фінансових ресурсів для активізації націоналістичних рухів всередині країни. Ці дії направлені на зрив інтеграції Чорногорії до Північноатлантичного Альянсу та повернення країни в сферу впливу Кремля.

Дещо дивним на цьому тлі виглядає реакція іншого американського політика – Держсекретаря США Рекса Тіллерсона. Він відмовився від участі в саміті НАТО на користь візиту до Москви, а замість себе планує відправити свого заступника. В якості причини називається щільний графік закордонних поїздок політика, який навіть запропонував членам НАТО перенести саміт на більш зручний для нього час. Водночас, таке рішення Тіллерсона може бути викликано тісними зв'язками із Кремлем, про що повідомлялося раніше. За інформацією видання Wall Street Journal це дуже незвичне для американського керівництва, пропускати подібні зустрічі. Подібне траплялося двічі: у 2003 році, коли Колін Пауел в останній момент відмовився поїхати на саміт та у 2009, коли Хілари Клінгтон скасувала свій візит через травму коліна.

Своєю чергою Росія продовжує розглядати активність НАТО як загрозу. Останнім підтвердженням цьому є спроби РФ перешкодити участі Норвегії в розбудові системи протиракетної оборони Альянсу. Зокрема планується залучення п'яти норвезьких фрегатів і розміщення на них протиракет системи Aegis. Крім того, анонсовано будівництво нового радару в рамках програми модернізації системи Globus-2 до 2020 року. Офіційна Москва розцінює такі дії Норвегії, як агресивні та зазначила, що це може підірвати стратегічну стабільність і зробити всю систему міжнародних відносин менш передбачуваною. «У випадку розміщення системи ПРО НАТО на території Норвегії, ми будемо вимушені реагувати щоб захистити нашу безпеку», - цитує прес-аташе російського посольства Максима Гурова місцеве видання Norway Today.

Чи здатні західні країни в нових реаліях відмовитися від власних інтересів та почати працювати на загальну користь? Відповідь буде з часом, проте з огляду на активність Кремля, час зараз працює проти НАТО.

Тиждень

Зустріч голів МЗС країн НАТО: чому Україна має залишатися топ-темою порядку денного

31.03.2017

США ніколи не визнають намагання Росії змінити кордони суверенної держави й санкції проти Москви триватимуть, доки Кремль не відступить. Таку позицію Білого дому озвучив держсекретар США Рекс Тіллерсон на зустрічі міністрів закордонних справ країн НАТО у Брюсселі.

Крім того, Тіллерсон закликав збільшити витрати на оборону Альянсу на 2% до 2024 року. Загалом же на зустрічі йшлося про загострення ситуації на сході України та невиконання Росією Мінських домовленостей. В Альянсі запевняють, що мають чітку та єдину позицію щодо Москви, яку вважають агресором, що напав на суверенну державу, повідомляє власний кореспондент "5 каналу".

Крім того, міністри закордонних справ країн НАТО визнали, що нині підтримка Україні надзвичайно потрібна, адже Росія й далі підтримує незаконні збройні формування на сході України, а розпалювання конфлікту – це також випробовування на стійкість НАТО.

"Це не криза в Україні. Це агресія Росії проти України. Ви знаєте, це як лакмусовий папірець нашої поведінки та реакції. Росіяни тестують нас, як далеко ми можемо піти та як багато ми можемо зробити. Україна має залишатися топ-темою порядку денного", – підкреслив чільник МЗС Литви Лінас Лінкявічус.

"Нині Україна захищає свій суверенітет, незалежність. Україна має підтримку Канади, і всього НАТО", – запевнила міністр закордонних справ Канади Христя Фріланд.

Не забули в НАТО і про анексію Росією Криму. Зокрема, генеральний секретар Єнс Столтенберг заявив, що Альянс ніколи цього не визнає, та запевнив, що НАТО і надалі сприятиме впровадженню українських реформ та надаватиме політичну і практичну допомогу.

"Єдиний шлях до мирного врегулювання – це впровадження мінських угод. Суверенна демократична Україна дуже важлива для українців і для Альянсу, і ми б хотіли захищати ці цінності в Україні", – відзначив Єнс Столтенберг.

5 канал

Зовнішня політика

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Нове дихання ГУАМ: перспективи співробітництва в рамках організації

27 березня у Києві, за ініціативою української сторони відбувся саміт ГУАМ за демократію та економічний розвиток організації. У засіданні взяли участь Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман, Прем'єр-міністр Грузії Георгій Квірікашвілі, Прем'єр-міністр Республіки Молдова Павел Філіп та Віце-прем'єр-міністр Азербайджанської Республіки Ісмет Абасов.

Основними питаннями зустрічі стали повномасштабна реалізація Договору про зону вільної торгівлі в межах ГУАМ, поглиблення співробітництва України, Азербайджану, Грузії та Молдови у торговельно-економічній та транспортній сферах, зокрема в рамках проекту «Нового Шовкового шляху». Слід відзначити успіхи роботи саміту в економічній сфері. У рамках саміту ГУАМ були підписані Протокол про затвердження Порядку створення та діяльності Робочого Органу, що координує дії Договірних Сторін Угоди про створення Зони вільної торгівлі між державами - учасниками ГУАМ від 20 липня 2002 року, та Протокол між митними адміністраціями держав – членів ГУАМ про взаємне визнання окремих результатів митних процедур щодо товарів та транспортних засобів, які переміщуються через державні кордони країн-членів ГУАМ.

За підсумками саміту країн-учасниць ГУАМ була оприлюднена спільна заява, в якій зокрема наголошується, що сторони підтверджують прагнення до якнайшвидшого врегулювання триваючих конфліктів на територіях держав-членів ГУАМ на основі суверенітету, територіальної цілісності і непорушності міжнародно-визнаних кордонів держав при тому розумінні, що територія держави не може бути об'єктом захоплення іншою державою в результаті погрози чи застосування сили, і що ніяке територіальне здобуття, військова окупація або анексія в результаті таких дій не повинні бути визнані законними. [1]

Відмітимо, що політичні пріоритети країн лідерів ГУАМ різняться. До прикладу офіційний Кишинів дрейфує у бік авторитарного режиму і знаходиться у зоні впливу Росії. Нинішня влада у Грузії хоч і є нібито проєвропейською, однак існують деякі застереження у тісних зв'язках президентів Грузії та РФ. Прослідковуючи дії Азербайджану можна відзначити його балансування у відносинах з Росією через конфлікт у Нагірному Карабасі. У 2014 на тлі відомих подій в Україні, відбулося певне зближення Баку і Москви. Вочевидь Ільхам Алієв не

хотів дратувати Путіна і не наражатися загострення ситуації в своїй країні. А у 2015 році Азербайджанська делегація була єдиною, яка проголосувала за повернення РФ права голосу в ПАРЕ. Однак, нині риторика Баку дещо змінилася у бік України і відносини між державами потеплішали і свідченням цього є співпраця двох країн в енергетичній сфері. Так, у цьому місяці «Укрнафта» отримала першу партію азербайджанської нафти трубопроводом Одеса - Кременчук.

Однак, незважаючи певні політичні колізії, залишається факт, що на території усіх держав ГУАМ, Кремль постійно провокував сепаратизм і до створення воєнних конфліктів у цих державах Росія має пряме відношення. Відтак, питання безпеки є актуальними для цих країн. На зустрічі представників ГУАМ з Президентом П. Порошенком у рамках проведення Саміту, були окреслені певні перспективи у сфері безпеки у межах ГУАМ та Східного партнерства. Зокрема, йшлося про створення Регіонального центру Східного партнерства з боротьби із кіберзлочинністю, а також координації взаємодії у сфері боротьби з тероризмом. [1]

Зважаючи на вищевикладене, в першу чергу активізація ГУАМ в перспективі означатиме посилення торгово-економічних відносин між країнами-членами. Очевидно, з огляду на блокаду транзиту українських товарів російською територією, Київ шукає альтернативні транспортні шляхи в рамках ГУАМ. Перспективною є торгівля в оборонному секторі і тут Україні буде що запропонувати. Можна очікувати певні зрушення ГУАМ у безпековій сфері, можливо навіть проведення спільних тренувань у кіберобороні чи військових навчань, але в силу балансування зовнішніх пріоритетів цих країн з Росією, потужного співробітництва країн ГУАМ у цій сфері не варто очікувати.

Нагадаємо, цього року ГУАМ виповнюється 20 років. Країнами членами організації є Грузія, Україна, Азербайджан та Молдова і останніми роками ця організація знаходилась фактично в «законсервованому» стані. Очевидно це сталося через різновекторність зовнішньополітичних курсів цих держав. На початку створення ГУАМ Україну розглядали як лідера серед колишніх радянських республік. Однак, із російською окупацією Криму, Україна фактично втратила роль лідера в Чорноморському регіоні і цей регіон перетворився та театр воєнних дій.

1. <http://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/55946-u-kijevi-vidbuvsya-samit-krajin-uchasnicy-guam>

Двосторонні відносини**Польща****Українсько-польський форум в умовах гібридної війни****15.03.2017**

У Варшаві за участі міністрів закордонних справ України та Польщі Павла Клімкіна та Вітольда Вашиковського відкрито засідання Українсько-польського форуму партнерства за участі авторитетних представників громадськості з обох країн. Український міністр наголосив на потребі подальшого примирення між Україною та Польщею, а співголова Форуму з українського боку Віталій Портников сказав, що підтримка Польщею євроінтеграції України відповідає стратегічним інтересам обох країн.

Українсько-польський форуму партнерства діє з лютого 2011 року під патронатом міністрів закордонних справ обох країн. Але останнє його засідання відбулось кілька років тому у Варшаві і з того часу Форум не збирався.

Відтак, 15 березня відбулося інавгураційне засідання Форуму в оновленому складі за участі глав дипломатій обох країн – Павла Клімкіна та Вітольда Вашиковського.

Польську частину Форуму очолює директор Східноєвропейських студій Варшавського університету, професор Ян Маліцький. Українську частину Форуму – відомий журналіст Віталій Портников.

«Ідея цього Форуму пов'язана з тим, щоб громадськість брала більш активну участь у розвитку українсько-польських відносин. До складу Форуму увійшли по 20 авторитетних представників цієї громадськості. Серед них є представники важливих інституцій, історики, представники медіа, бізнесу», – розповів Портников Радіо Свобода телефоном із Варшави.

«Є очевидним, що польсько-українські стосунки – особливі стосунки в Європі, адже мова йде про близькі країни, про близькі народи з великою спільною історією і з сьогоднішніми великими спільними стратегічними інтересами, що громадськість має бути активним учасником розвитку і побудови цих відносин», – додав співголова Форуму з українського боку.

МЗС Польщі: Польсько-український форум партнерства, який є платформою для двосторонньої співпраці, збирається перший раз після трирічної перерви:

Той факт, що Форум відвідали два міністри під час візиту Клімкіна до Варшави, надає заходу більшої авторитетності. Клімкін під час візиту також провів двосторонні переговори із Вашиковським та іншими чільними польськими представниками.

За повідомленням українського МЗС, на порядку денному були «питання безпеки, енергетичної співпраці, євроінтеграційного та євроатлантичного курсу України, регіональної взаємодії в умовах сучасних викликів та загроз, пов'язаних із триваючою російською агресією».

Вітольд Вашиковський: «Закликаємо Росію припинити агресію проти України»:

Візит Клімкіна – після недавнього спільного **візиту** до Києва міністра Вашиковського та глави британської дипломатії Боріса Джонсона відбувався на тлі пошкодження кількох польських пам'яток в Україні.

«Наші недруги добре знають, коли українці і поляки разом – вони непереможні. Тим паче в умовах гібридної війни проти України – коли нас не вдалося зламати військовими методами, ворог шукає шляхи для внутрішньої дестабілізації та намагається нанести «удар з тилу». Впродовж останніх місяців ми всі були свідками безпрецедентних актів вандалізму: спочатку він намагався розхитати

нашу довіру і дружбу, вчиняючи підступні і цинічні провокації на українських могилах у Польщі, а пізніше вдаряючи по найсвятішому, що бережуть поляки в Україні, – місцях пам'яті», – написав Клімкін на сайті українського видання «Новое время» у статті «Діалог між Україною і Польщею», опублікованою 15 березня.

«Безперечно, що «цей незнаний досі злочинець» намагається знову вкинути камінь розбрату в наші дружні відносини. Проте, він мислить імперськими «поняттями» і мабуть нездатний збагнути, що єдине, чого йому вдасться досягти своїми цинічними провокаціями, так це ще більшу єдність, тіснішу дружбу і взаєморозуміння між українцями і поляками», – додав український міністр у статті.

А під час зустрічі з польським колегою у Варшаві Клімкін заявив: «Відповіддю на дії вандалів стане ще тісніша співпраця між Україною та Польщею, у тому числі, щоб знайти і покарати цих злочинців». За словами української сторони, відновлення діяльності Форуму є «особливо актуальним в умовах гібридної війни Росії, яка прагне шляхом усіляких цинічних провокацій посварити наші народи, використовуючи у тому числі трагічні сторінки спільної історії».

Виступаючи перед учасниками Форуму, Клімкін зазначив: «Ми маємо щиро і натхненно продовжувати процес примирення. Але нам слід уникати надмірної політизації трагічних сторінок історії. Не можемо допустити того, щоб чутливі сторінки спільного історичного минулого використовувалися деструктивними силами для досягнення політичної мети чи вели до погіршення двосторонніх відносин».

За словами Портникова, на Форумі йшлося і про те, що непорозуміння між українцями та поляками вигідне комусь третьому.

«Це те, що всі прекрасно усвідомлюють. Але усвідомлення цієї ситуації аж ніяк не знімає необхідності розмовляти з польськими та українськими учасниками Форуму про те, що можна зробити для того, аби вирішувати ці складні проблеми, які можуть виникати в польсько-українських відносинах, коли ми говоримо про історичні питання, про питання пам'яті тощо. Я притримуюсь тієї точки зору, що польсько-українські відносини мають розвиватися у реальному, а не віртуальному світі – тобто, у світі сучасності, а не у світі минулого», – наголосив Портников в інтерв'ю.

За його словами, на Форумі також обговорюється підтримка євроінтеграційного курсу України, що відповідає інтересам двох країн.

«Я вважаю, що для обох країн важлива європейська інтеграція України. Вона важлива для Польщі з точки зору національної безпеки. І вона важлива для України з точки зору її майбутнього. І тут я вважаю, що стратегічні інтереси обох країн дуже близькі. І це всі прекрасно розуміють і в Варшаві, і в Києві», – наголосив Віталій Портников.

Радіо Свобода

Білорусь

Президент України провів телефонну розмову з Президентом Білорусі

23.03.2017

Президент України Петро Порошенко провів телефонну розмову з Президентом Білорусі Александром Лукашенко.

Співрозмовники обговорили стан і перспективи розвитку двосторонніх відносин.

Президенти підкреслили важливість повної реалізації домовленостей, досягнутих під час засідання Міжурядової українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва, яке відбулося наприкінці минулого року.

Глави держав домовилися активізувати двосторонній політичний діалог на всіх рівнях.

Президент Александр Лукашенко привітав призначення посла України в Білорусі.

Інтернет-представництво Президента

Мальта

Президент України провів зустріч з Президентом Мальти

30.03.2017

У рамках участі у розширеному саміті Європейської народної партії на Мальті Президент України Петро Порошенко провів зустріч з Президентом Республіки Мальта Марією-Луїзою Колейро Прекою.

Співрозмовники висловили готовність інтенсифікувати українсько-мальтійський політичний діалог на всіх рівнях. У цьому зв'язку було підтверджено запрошення Президенту України відвідати Мальту з державним візитом у травні цього року.

Сторони висловили зацікавленість у поглибленні торговельно-економічної та інвестиційної співпраці між Україною та Мальтою, зокрема у таких галузях, як транспорт, сільське господарство, туризм тощо.

Глава Української держави висловив переконання, що Мальтійське головування у Раді ЄС ознаменується надзвичайно важливими подіями у співробітництві Україна-Європейський Союз: набранням чинності Угоди про асоціацію та лібералізацією візового режиму для громадян України.

Президент України подякував керівництву Мальти за добре організований Конгрес Європейської народної партії. Президент Мальти окремо відзначила виступ Петра Порошенка на саміті, наголосивши на важливості відстоювання спільних цінностей. Вона також зазначила, що Мальта постійно підтримує Україну, починаючи з проголошення незалежності нашої держави у 1991 році.

Інтернет-представництво Президента

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Росія приступила до створення картини хаосу в Україні

Останні тижні інформаційний простір України майорить резонансними подіями, які мають досить неоднозначне підґрунтя і вносять відчуття певного хаосу в країні. Гучне вбивство колишнього російського депутата Дениса Вороненкова в Києві, вибухи на складах зброї на Харківщині, обстріли Генерального консульства Республіки Польща в Луцьку, встановлення терористами на східних окупованих територіях України телевежі яка передаватиме сигнал на прилеглі території стало приводом масового обговорення цих подій у ЗМІ та соцмережах.

Однозначно у всіх цих подіях видно російський слід. Вбивство екс-депутата Держдуми РФ 23 березня одразу назвали політичним і замовним за свідчення про роль

В. Януковича у введенні військ РФ на територію України, а також підготовку анексії Криму та агресію на Донбасі. П. Порошенко назвав це актом державного тероризму з боку Росії. Очевидно, так і є насправді бо Кремль вже неодноразово влаштував такі показові шоу з метою залякування усіх незгодних таких як Олександр Литвиненко, Борис Немцов та ін.

В один день із цією жахливою подією відбулися вибухи на одному з найбільших складах боеприпасів у Балаклії Харківської області. Офіційно цей акт назвали диверсією, здійсненою за допомогою безпілотника **або ж завербованих агентів з числа українських військових. Також розглядалася версія службового недбалства.** Між тим, українські експерти та ветерани Збройних Сил та спецслужб говорять про недостатні заходи безпеки на складах, які розташовані досить близько від зони бойових дій та від російського кордону та провал у роботі українських спецслужб і правоохоронної системи.[1]

Іншою подією в Україні, яка сколихнула інформаційний простір став обстріл із гранатомета Генерального консульства Республіки Польща у Луцьку, який стався 29 березня. Офіційна Варшава відреагувала заявою, що сили, які скоюють **антипольські провокації в Україні, діють дедалі нахабніше, і це стає дуже небезпечним для українсько-польських відносин[2].** Відзначимо, це вже не перші провокації в українсько-польських відносинах. Тут цілком ясно, якій третій стороні потрібне погіршення відносин між Україною та Польщею, яка була і залишається лобістом українських інтересів у ЄС та НАТО. Міністр оборони Польщі Антоні Мацєрєвич заявив, що атака на польське

генконсульство у Луцьку була свідомою провокацією для того, щоб посіяти ненависть між Києвом і Варшавою, а також ізолювати Україну, позбавивши її міжнародної підтримки. Він також додав, що такі дії є елементом гібридної війни, коли мова йде про намір впливати на громадську думку і сіяти ненависть між громадами і народами. [3] Очевидно, керівництво Польщі розуміє хто є замовником таких подій, але українські спецслужби повинні вжити усіх необхідних заходів аби не допустити враження, що українська влада не контролює ситуації в державі, як власне того і хоче Кремль.

Ще однією провокаційною новиною стало встановлення спеціального обладнання на Донецькій телевежі, яке буде спроможною передавати сигнал на Харківську, Дніпровську та Запорізьку області. Радіус дії такого ретлянслятора, як повідомили сепаратисти, становить 200 км. Міністерство інформації спростовує такі дані і вказує, що такий сигнал розповсюджується на 110 км. Також, за словами журналістів, які перевірили згадані області, ніяких сепаратистських каналів не виявили, тільки на краю Дніпровської області пробивається канал «Новоросія» [4], тож сигнал передається на окуповані території та зону поблизу лінії розмежування і надпотужний ретлянслятор це черговий фейк.

Усі ці події в Україні мають кремлівський слід. Основною метою створення такої інформаційної турбулентності є поширення відчуття страху та створення картини в очах міжнародної спільноти буцімто в Україні панує суцільна ситуація хаосу, а влада не спроможна забезпечити порядок у середині держави.

Ні для кого не є таємницею, що Росія витрачає мільярди на пропаганду та розповсюдження неправдивих новин не тільки в Україні а й за кордоном і має для себе позитивний результат від такого розповсюдження своєї «правдивої інформації». Це є одним із потужних інструментів ведення Кремлем гібридної війни. Однак, багато країн вже реагують на інформаційні маніпулювання РФ і вживають відповідних заходів. Україна стала першою жертвою такої інформаційної агресії і вже напрацювала певні механізми протидії, як наприклад StopFake, спеціалісти якого діляться досвідом з іншими країнами. Про те, що міжнародна спільнота також включилася у процес протидії російським інформаційним маніпулюванням, про що свідчить створення спеціального підрозділу НАТО швидкого кібер-реагування. Також, на початку березня була прийнята спільна декларація ООН, ОБСЄ та ОАД про свободу вираження думки, фейкові новини, дезінформацію та пропаганду. В першу чергу цей акт виглядає як спільна реакція міжнародних організацій на дезінформацію та російську пропаганду. Окрім того, у Конгресі США відбулися слухання щодо «еволюції гібридної війни та протидії провідним викликам». Йшлося зокрема про використання Росією засобів гібридної війни для здобуття доступу до європейських урядів з метою просування інтересів Москви спрямованих на розкол НАТО та ін. [5]

Очевидно, що Росія і надалі створюватиме провокаційні прецеденти в Україні і для протидії необхідно посилити роботу українських спецслужб з метою їх викриття. З огляду на прийняття низки заходів щодо протидії дезінформації, міжнародній спільноті важливо залишатися консолідованою у позиції щодо Росії та не допустити розколу Європи та НАТО, якого прагне досягти Росія.

1. <http://www.radiosvoboda.org/a/28387239.html>
2. <https://www.radiosvoboda.org/a/28398281.html>
3. <http://nv.ua/ukr/world/geopolitics/svidoma-provokatsija-ministr-oboroni-polshchi-prokomentuvav-ataku-na-genkosulstvo-v-lutsku-896527.html>
4. <http://www.radiosvoboda.org/a/28391847.html>
5. <http://docs.house.gov/Committee/Calendar/ByEvent.aspx?EventID=105746>